

ה"ת 8013/09/20 - חאלד חמאדה נגד משטרת ישראל/ תחנת לוד

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ה"ת 8013-09-20 חמאדה נ' משטרת ישראל/ תחנת לוד

בפני
עורר
נגד
משיבה
משטרת ישראל/ תחנת לוד
ב"כ העורר עוה"ד סימון חדד וניר ישראל
ב"כ המשיבה פקד דוד סבח, עו"ד
החלטה

לפני ערר על החלטת בית משפט השלום בראשון לציון מפי כב' הש' ארניה, שניתנה ביום 20.8.20 בתיק ה"ת 63582-12-19, ובה התקבלה בקשת המדינה להארכת החזקתם של 461,520 ₪, שנתפסו במסגרת חיפוש, בביתו של העורר.

השתלשלות ההליך וההחלטה נשוא הדין:

- ביום 2.12.19 הוציא בית משפט קמא (כב' הש' דיבון-סגל) צו חיפוש בביתו של העורר, למטרת "תפיסת אמל"ח וכל חפץ הקשור בעבירה", משנעתר לבקשה שהוגשה לפי סעיף 23 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נ"ח], תשכ"ט - 1969. בצו השיפוטי קבע בית משפט קמא כי "אין להשתמש בצו זה למטרה שאינה מפורטת לעיל בכפיפות לסעיף 24 לפקודת סדר הדין הפלילי [מעצר וחיפוש]".
- בו ביום נערך חיפוש, על פי הצו, ובביתו של העורר נתפסו שתי כספות, באחת 451,220 ₪ ובשנייה 10,300 ₪.
- ביום 5.12.19 פנה העורר אל המשיבה בבקשה להשבת הכספים שנתפסו בנימוק שהכסף שנתפס אינו קשור למטרות הצו, ושתפיסתו והחזקתו נעשו שלא בהתאם לצו השיפוטי ובלא קשר לעבירה כלשהי, שכן מדובר בכספי חסכון של העורר ואחיו.
- פניית העורר לא נענתה והמשיבה לא פנתה לבית המשפט בבקשה להחזיק בתפוסים.
- ביום 25.12.19 הגיש ב"כ המלומד של העורר לבית משפט קמא "בקשה דחופה להשבת תפוס", בהתאם להוראות סעיף 34 לפסד"פ. ביום 4.2.20 התקיים דיון בבית משפט קמא (כב' הש' דיבון-סגל), וביום 16.2.20, ניתנה החלטה מפורטת ומנומקת, לפיה "מדובר בכסף שיש חשד סביר כי התקבל כשכר עבירה או כתוצאה מעבירה, ומשלא עלה בידי המבקש לשכנע בדבר המקור החוקי של הכסף, ובהתקיים עילה המצדיקה את המשך התפיסה על מנת להבטיח אפשרות חילוטו בעתיד בתום ההליך המשפטי, הבקשה להחזרת תפוס נדחית".

6. ביום 12.3.20 הוגש ערר לבית המשפט המחוזי, וביום 19.5.20 התקיים דיון בפני חברי, כב' הש' טרסי [ה"ת 26716-03-20]. במסגרת הדיון הוסכם על מחיקת הערר בכפוף לכך שטענות הצדדים יישמרו, ככל ויוגש ערר על החלטת בית משפט קמא להאריך שוב את תפיסת הרכוש.
7. ביום 26.5.20 הוגשה על ידי המדינה בקשה למתן צו להארכת תוקף החזקת התפוסים. לאחר דיון, הורה ביום 15.6.20 בית משפט קמא (כב' הש' דיבון-סגל) על הארכת תוקף החזקת התפוס ב-60 ימים נוספים. חומרי החקירה שהוצגו, לרבות חומר חקירה נוסף שנאסף, ביססו חשד סביר כנגד העורר, באותה עת. באשר לקצב החקירה שוכנע בית משפט קמא כי היחידה החוקרת פעלה למיצוי החקירה ונתקלה בקשיים, בין היתר נוכח מצב הקורונה והיקף חומר החקירה. התרשמות בית משפט קמא, לאחר עיון בפעולות החקירה שנותרו לביצוע, היתה כי חלקן אכן אורכות זמן. בשולי החלטתו הבהיר בית המשפט ליחידה החוקרת "...כי בפרק זמן זה עליה לסיים את כלל פעולות החקירה, להעביר את התיק לעיון הפרקליטות ולקבל החלטה בדבר המשך ההליכים".
8. ביום 23.7.20 שלחה המשיבה לעורר הודעת ידוע לפי סעיף 60א לחוק סדר הדין הפלילי, תשמ"ב - 1982 ובה הובא לידיעת העורר כי נשקלת העמדתו לדין בגין עבירה לפי סעיף 215 לפקודת מס הכנסה.
9. ביום 11.8.20 הוגשה על ידי המדינה בקשה נוספת להארכת תוקף החזקת התפוס ב-90 ימים. המדינה ציינה מספר טעמים לבקשה, בהם קיומו של חשד לביצוע עבירה לפי חוק איסור הלבנת הון; הכחשת המעורבים את המיוחס להם בחשדות הנוגעות למס הכנסה; והצורך לביצוע של השלמות חקירה, לאחר שפרקליט מלווה בחן את חומרי החקירה.
10. ביום 20.8.20 התקיים דיון בפני בית משפט קמא (כב' הש' ארנייה) במהלכו הבהירה המדינה שלאחר ביצוע ההשלמות הועבר התיק לפרקליטות ובעקבות זאת נדרשה המשטרה לביצוע השלמת חקירה; אחיו של עורר זומנו לחקירה ובחרו לשמור על זכות השתיקה; העורר העלה טענה כי רק ₪ 100,000 מהסכום שנתפס שייך לו שכן לווה סכום זה מעו"ד חבר. אותו חבר נחקר ודבריו "הם על כרעי תרנגולת", כלשון נציג המשטרה; במהלך הדיון פנה נציג המשטרה לפרקליט המטפל ועודכן באשר לסעיף בו נחשד העורר. הפרקליט מסר שנפלה טעות במכתב היידוע ויש להעמיד דברים על דיוקם - מדובר על עבירות לפי סעיף (5)220 לפקודת מס הכנסה.
11. בתום הדיון האריך בית משפט קמא את החזקת התפוסים לתקופה של 6 חודשים נוספים. בהחלטתו קבע בית המשפט, בין השאר כי: "אין חולק היום כי העבירות המיוחסות היום למשיב הינן עבירות לפי סעיף (5)220 לפקודת מס הכנסה והם [כך במקור - ע.ד.ג.] מיוחסות לו עבירות לפי חוק איסור הלבנת הון". עוד קבע בית משפט קמא כי לאחר שההגנה חזרה על טיעונים בעניין מקור הכספים, אשר נדונו בהרחבה על ידי כב' הש' דיבון-סגל, ומשלא הוצגה תשתית המצדיקה שינוי בממצאים שקבעה, אין מקום לשנות מהחלטתה. מדובר בחקירה כלכלית מורכבת בה חלה התקדמות ונשלח מכתב יידוע, כך שיש להניח שמועד הגשת כתב באישום מתקרב.
12. ביום 3.9.20 הגישה ההגנה את הערר נשוא הדיון.
13. ביום 9.12.20 הודיעה הפרקליטות כי בימים אלו צפויות להתקבל השלמות חקירה נוספות שהתבקשו על ידה, והעריכה את פרק הזמן לו תזדקק, לצורך הכרעה בדבר המשך ניהול ההליכים, ב-30 ימים מיום קבלת השלמות החקירה.

טענות העורר, להשבת הכסף לידי:

14. הכסף שנתפס בבית העורר, אינו קשור לתפיסת אמל"ח, שהיא המטרה לשמה הוצא צו החיפוש. בנוסף לא אישרה המשטרה את התפיסה לאחר החיפוש, בהחלטה שיפוטית כנדרש.
15. שגה בית משפט קמא שלא נתן משקל להעדרה של שומת מס הכנסה כנגד העורר. אין אירוע מס ולא קיים כל חיוב במס שהרי לא הוצאה לעורר ולאחיו, שומה או בקשה לתפיסת הכסף, על ידי רשויות המס. ניתן ללמוד מכך שלא היתה השמטת הכנסה מצד העורר. מקורם של כספי העורר שנתפסו, הוא הלוואה שקיבל מעו"ד, שאף מסר גרסתו בעניין, לפיכך לא ניתן להוכיח שהכסף שימש לעבירה.
16. בית המשפט לא בחן את הראיות. בחינתן היתה מובילה למסקנה כי אין די בהן לקיומו של הליך פלילי ואף אזרחי (שומתי) כנגד העורר.
17. התפיסה אינה מידתית שכן חלקו של העורר ברכוש התפוס הינו לכל היותר 100,000 ₪; החשד מופנה רק לעורר ולא לאחיו, בעלי הרכוש בפועל, כך שתפיסת רכושם פוגעת בזכויותיהם החוקתיות של האחים.
18. לדעת העורר, שגה בית משפט קמא בהסתמכו על החלטת השופטת דיבון-סגל לפיה גרסת עורך הדין שהלווה לעורר, אינה מניחה את הדעת; בהתעלמו מכך שעוה"ד לא נחקר שוב על ידי המשטרה ולא נחקר באזהרה; בהתעלמו מגרסת העורר והאחים ומחוסר ההתקדמות בחקירה; בהתייחסו לחקירה כלכלית מורכבת; בהתעלמו ממשך התפיסה הארוך, יותר משנה ומאי עמידת המדינה ביעד שהוצב לה על ידי בית המשפט לסיום החקירה; ובהאריכו את תקופת התפיסה ב-6 חודשים שעה שהמדינה ביקשה 3 חודשים בלבד. עוד הדגיש ב"כ העורר את מצבו הכלכלי המתדרדר של העורר ואת סכסוכיו עם אחיו על רקע האירוע, וכל-זאת לנוכח ההחמרה הכלכלית עקב משבר הקורונה.

טענות המשיבה, כנגד השבת הכסף לעורר:

19. המדינה טענה כי בעת בה הוצא צו החיפוש, ביום 2.12.19, לא ידעה המשטרה על הימצאות הכסף בבית העורר ועל כן כלל צו החיפוש, חשד לעבירות אמל"ח בלבד.
20. בסיום החיפוש הובא העורר לחקירה, וביום 25.12.19, עת הגיש העורר בקשה להחזרת תפוס, קבע בית משפט קמא שהתפיסה נעשתה כדין, מכוח סעיף 32 לפקודת סדר הדין הפלילי.
21. החקירה בגין העבירות לפי חוק איסור הלבנת הון ועבירות על פקודת מס הכנסה, נפתחה רק לאחר תפיסת הכסף.
22. קיים חשד סביר הקושר את העורר לעבירות מס הכנסה ותפיסת הכסף נועדה לצרכי חילוט בתום ההליך.

דין ומסקנות:

23. עיקרי טענותיו של העורר יידונו להלן, לרבות אלו הכלולות בשמירת זכותו להעלותן לפי החלטה שיפוטית קודמת.

24. החקירה טרם באה לידי סיום ומשכך פרטה כב' הש' דיבון-סגל, בזירות המתחייבת, את הראיות שהובאו בפניה. בשלב זה, משלא הוגש כתב אישום, חומר החקירה אינו מצוי עדיין בידיו של ב"כ המלומד של העורר. מטיעוני לא עולה למעשה טענה נגד המצב העובדתי שתואר בהחלטת כב' הש' דיבון-סגל, אלא נגד המשמעות שיש לתת לנסיבות המרכיבות את המצב העובדתי.

25. הש' דיבון-סגל עמדה על נסיבות החזקת הכסף בעת תפיסתו ועל נסיבות נוספות, שבכוחן לבסס חשד שדי בו בשלב זה [והשוו להחלטתי בע"ח 18332-12-20 מ.י. נ' אבו גאבר (2020) ולהחלטתי בצ"א 31784-04-19 אבו צעלוק נ' מ.י. (2019)]:

א. מדובר בסכום כסף משמעותי שאדם מן היישוב אינו נוהג להחזיקו דרך קבע בביתו במזומן. נסיבה זו כשלעצמה איננה מעוררת חשד, אך לנוכח יתר נסיבות (להלן) ובאין הסבר ברור, יש לה משקל-שלילי משמעותי;

ב. אופן החזקת הכסף, חלוקתו לחבילות ועטיפתו, לצד מכונה לספירת כסף;

ג. מקורותיו העמומים של הסך שנתפס, בהתחשב בהכנסותיו המזעריות של העורר ובגרסתו בדבר "כסף מתגלגל", שלו ושל אחיו, שמקורו אינו ידוע ואינו מדווח. ואכן, עיון בהודעת העורר מיום 10.12.19 אינו מפזר את ערפילי החשדות אלא מעבה ומקדיר אותם;

ד. אין בגרסתו של העורר, לעת-עתה, כדי להסיר את החשד אפילו מסכום של 100,000 ₪, שלכל הפחות עורבב בכספים חשודים, אך למעשה - לפי החומר המצוי עתה ביד המשיבה - אינו נקי מחשד גם כשלעצמו;

26. החשד לביצוען של עבירות מס על-ידי העורר איננו מוגבל בהכרח לגודלו של הסך שנתפס. חשבונות בנק, משיכות והלוואות, אינם יכולים לשמש 'עיר מקלט' לסכום זה או אחר ממצבת הכספים הכוללת של העורר, בוודאי לנוכח חוסר ההיגיון שבלקחת הלוואה אך לשם הוספת מזומנים לגל המזומנים שכבר שבטחה בכספות. כאמור לעיל, דינם של כספי ההלוואה הנתענת יהא כדן כלל הכספים שנתפסו ובהם עורבבו.

27. לא-ברור על-סמך מה טוענים ב"כ המלומדים של העורר כי בסך שנתפס כלולים סכומים שבבעלות אחיו של העורר, שכן לא הובאה כל אסמכתא לכך, האחים לא פנו לבית המשפט ולו כטוענים לזכות, ואיפיונה של בעלות, כגון חזקה או שליטה אפקטיבית ומסויימות הזכות אינן מתקיימות כאן כלל.

28. ובאשר לכשרותה של תפיסת הסכום והמשך החזקתו: נכונות בעיני מסקנת השופטת הנכבדה והנמקתה. צו החיפוש התיר את תפיסתו של "כל חפץ שחשוד בעבירה", בנוסף לתפיסת אמל"ח. הסכום התגלה ונתפס אגב אורחא, ובעליל התקיימה עילת תפיסה דחופה, לבל ייעלם. מדובר אפוא על תפיסה מוצדקת וכשרה. אם אמנם נפל פגם בפעולת המשטרה לאחר התפיסה, משלא הזדרזה לפנות לבית משפט ולבקשו להורות מה ייעשה בסך, מדובר בפגם שאיננו מהותי וחומר על-פניו, כך שבשלב זה עוד מוקדם לאתר ולאזן את השיקולים הרלוונטיים, ולקבוע אם ראויה הכשרה-בדיעבד של המשך ההחזקה [והשוו רע"פ 3526/18 אלוביץ נ' מ"י (2018)].

29. סעיף החיקוק שיוחס לעורר אכן עבר תמורות במהלך תקופת התפיסה, אלא שבעקבות העמקת החקירה

התגבשו חשדות נוספים, ולכך יש להוסיף טעות ברורה ברישום הסעיף שיוחס לעורר במכתב היידוע. אין באלו כדי לפגום בקביעת בית משפט קמא להארכת התקופה.

30. משנמצא כי בשלב זה ניתן להתייחס לתפיסה ולהמשך ההחזקה ככשרות, בדקתי את התנהלות החקירה עד-עתה ואת הפעולות שעל המשיבה לבצע, לפי הדו"ח הסודי. נחה דעתי, כי המשיבה פועלות בשקידה ראויה; בקשתן להארכת תוקף התפיסה למשך 60 יום מיום החלטתו של בית המשפט קמא, מוצדקת; ואף להחלטת בית המשפט קמא יש ביסוס ראוי.

31. אמת: החלטה להארכת תוקפה של תפיסה, מעבר למבוקש על-ידי רשויות החקירה והתביעה, היא נדירה. אלא, שאין בעצם ההחלטה כדי לפגום בכלל ההליך. במקרה דנן היה כב' הש' ארניה ער לאורך התקופה שהתבקשה, אותה ציין בהחלטתו, ולמרות-זאת קבע תקופת-זמן כפולה, אותה נימק באופי החקירה. כך או אחרת - ודאי שאיני כבול להחלטה זו, וסקירתי והחלטתי נעשו de novo. גם תקופה זו של שישה חודשים אינה רחוקה מסיום.

32. ב"כ העורר הלינו על-דרך ניהול הדיון על-ידי כב' הש' ארניה. בפרוטוקול מופיעה תלונתם, לאחר מתן ההחלטה, לאמור - "אני רוצה להוסיף משהו. בית המשפט השתיק אותי. אם בית המשפט היה מקשיב לי כל מה שאמר בית המשפט לא נכון. מחכים פה ב-9 בבוקר ובית המשפט לא נותן לי לטעון", אך לפי החלטת בית המשפט קמא הנכבד, שתכפה לאחר דברים אלו, "המבקש טען טענותיו בהרחבה. כל טענותיו נשמעו". כל-עוד לא תוקן הפרוטוקול, חזקה שמשקף הוא את שנאמר, ולכן לא אתן משקל לטענות המפורטות שהעלו ב"כ לעניין קציבה וקציצה מופרזת של אפשרותם לטעון, אף-לא לטענותיהם בדבר משוא-פנים ו"עזרה" למשיבה.

סוף דבר:

א. כל שכתבתי לעיל, להוסיף על דברי בית המשפט קמא הנכבד בא, ולא כדי לסייגם;

ב. הערר נדחה, כך שתוקף התפיסה יוארך למשך שישה חודשים מיום 20.8.20, בו ניתנה החלטתו של בית המשפט קמא;

ג. חומר שנלקח לעיון יושב ליחידה החוקרת או לנציג פרקליטות באולמי, לפי תיאום טלפוני עם לשכתי;

ד. עותקי החלטה יועברו לב"כ הצדדים;

ניתנה היום, כ"ה טבת תשפ"א, 09 ינואר 2021, בהעדר הצדדים.